

PROGRAMĂ PENTRU EXAMENUL NAȚIONAL DE BACALAUREAT - 2009

LIMBA ȘI LITERATURA SLOVACĂ

SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA

Pre reálny a humanitný smer lýceí s vyučovacím jazykom slovenským:

I. Slovenská literatúra

1. Text. Všeobecnosti

- prvky komunikačnej situácie (vysielateľ, prijímateľ, správa, kód, kontext);
- funkcie komunikácie
- literárny / neliterárny text
- text a kontext
- témy a literárne motívy
- literatúra a iné druhy umenia

2. Próza

- a) epická próza
vysvetlenie pojmov; vývoj a typológia (romantická, realistická a fantastická próza)
- b) epické žánre (umelá rozprávka, povesť, novela, historická, fantastická; psychologická; román klasický, súčasný; román do druhej svetovej vojny).
- c) štruktúra epického textu
 - zložky epického textu (autor, rozprávač, postavy, čitateľ)
 - druhy rozprávača v epickom texte (vševedúci rozprávač, postava – rozprávač, oko kamery; rozprávanie v 1. a 3. osobe
 - kompozícia epického diela; dej, konflikt, fázy deja, rámcové rozprávanie,
 - postavy
 - druhy postáv (hlavné, vydľajšie, epizodické; charaktery, postavy typ; spôsoby charakterizovania postavy).
- d) jazyk epického diela
 - spôsoby rozprávania: rozprávanie, dialóg, opis
 - reč postáv, priama a nepriama reč, polopriama reč.

3. Poézia

- a) vysvetlenie termínu; rozvoj (baroková, klasicistická, romantická, realistická; symbolizmus, modernizmus) typológia (lyrická a epická poézia)
- b) štruktúra lyrického diela
 - komunikácia v básnickom texte (lyrický subjekt; vzťah autor – lyrický subjekt)
- c) jazyk lyrického diela
 - charakteristiky umeleckého jazyka (sugestívnosť, expresívnosť, atď.)
 - básnická obrazotvornosť

- umelecké prostriedky (enumerácia, antitéza, synkretizmus, opakovanie, refrénovitosť, rečnícka otázka, rečnícke zvolanie, epiteton, metafora)
- verš, sloha, voľný verš, metrický rozmer, rým, rytmus.

4. Dráma

- a) vysvetlenie pojmu
- b) žánre (komédia, tragédia, činohra)
- c) štruktúra dramatického textu
 - kompozícia dramatického textu: výstup, scéna, obraz, replika, scénické poznámky, dramatická postava, spôsoby charakterizovania
- d) jazyk drámy; expresívnosť v dramatickom texte, osobitosti, výstavby dialógu v dramatickom texte; monológ.
 - jazyk postáv ako spôsob charakterizovania dramatického diela

5. Literárne obdobie

- klasicizmus
- romantizmus
- realizmus
- medzivojnové obdobie

6. Kanonickí autori:

Hugolín Gavlovič (Valašská škola). **Ján Kollár** (Slávy dcéra). **Ján Hollý** (Svätopluk). **Andrej Sládkovič** (Marína, Detvan). **Samo Chalupka** (Mor ho!). **Janko Kráľ** (Zakliata panna). **Ján Chalupka** (Kocúrkovo). **Ján Botto** (Smrť Jánošíkova). **J. M. Hurban** (Olejkár). **P. O. Hviezdoslav** (Hájnikova žena). **M. Kukučín** (Neprebudený, Dom v stráni). **B. Slančíkova Timrava** (Ťapákovci, Skúsenosť). **J. Gregor Tajovský** (Do konca, Maco Mlieč, Statky – zmätky). **I. Krasko** (Otcova roľa). **J. Jesenský** (Strach, Vyhnali ma). **I. N. Jége** (Adam Šangala). **Hronský** (Jozef Mak). **M. Urban** (Živý bič). **Fr. Švantner** – (Malka). **Dobroslav Chrobák** (Drak sa vracia). **M. Figuli** – (Tri gaštanové kone). **J. Kostra** – (Peniažtek). **M. Rúfus** – (Prosba k dospelým). **Rudolf Jašík** (Mŕtve oči). **František Hečko** – (Červené víno). **V. Šikula** – (S Rozárkou, Manduľa). **Slovenská literatúra v Rumunsku.** (Adam Suchánsky, Ondrej Štefanko, Dagmar Mária Anoca, Pavol Bujtár).

II. Jazyk a komunikácia

- uplatnenie pravopisných, ortoepických, interpunkčných, morfológicko-syntaktických noriem
- vhodné používanie lexikálno-sématických jednotiek
- hláskoslovie
 - rytmický zákon hlásky
 - delenie hlások
 - znelostná asimilácia

III. Lexikológia

- náuka, tvorenie slov, slovo, synonymá, antonymá, homonymá
- triedenie slovnej zásoby
- frazeológia a význam slov

IV. Štylistika

- štýly
- funkčné texty